Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2025–2026

32 317 JBZ-Raad

Nr. 1020 **BRIEF VAN DE MINISTER VAN ASIEL EN MIGRATIE**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 3 augustus 2026

De grootschalige irreguliere grensovergang van duizenden mensen naar Ceuta is een schending van de territoriale integriteit van Spanje en daarmee van de Europese Unie. Het kabinet vindt dit onacceptabel. Het is terecht dat veel mensen grote zorgen hebben en zich afvragen wat hiervan de consequenties zijn. Met deze brief informeert de Minister van Asiel en Migratie, mede namens de Minister van Buitenlandse Zaken, uw Kamer naar aanleiding van het verzoek van de dhr. Ceder (CU) en worden gelijktijdig de Kamervragen van dhr. Ellian (VVD) en mevr. Lammers (groep Markuszower) beantwoord. Kamervragen die nader worden ontvangen, zullen zo spoedig mogelijk worden beantwoord. Vandaag, maandag 3 augustus, komen de EU-ambassadeurs bijeen. Op dinsdag 4 augustus vindt er, op verzoek van Nederland, Spanje en de meeste EU-lidstaten, een online informele JBZ-raad plaats, waaraan de Minister van Asiel en Migratie zal deelnemen. Deze brief geldt tevens als geannoteerde agenda voor deze ingelaste informele JBZ-Raad.

Op donderdag 30 juli en vrijdag 31 juli jl. zijn in een tijdsbestek van 24 uur naar schatting van de Spaanse autoriteiten zo'n 50.000 personen irregulier de grens overgestoken van Marokko naar Ceuta (Spanje). Tot dusver is bevestigd dat daarbij 72 personen zijn overleden. Het kabinet betreurt het verlies van deze levens. Mensensmokkelaars hebben misbruik gemaakt van kwetsbare personen waaronder minderjarigen. Het kabinet veroordeelt dit. De beelden van deze situatie hebben terecht tot grote zorgen geleid in Nederland maar ook in de rest van Europa omdat dit een schending is van de buitengrenzen van de Europese Unie. Beheer van deze grenzen is juist van groot belang in de strijd tegen irreguliere migratie en het tegengaan van mensensmokkel. Ceuta is een Spaanse exclave bij Marokko. Voor Ceuta, en Melilla, gelden daarom speciale Schengenregels. Er zijn standaardcontroles tussen Ceuta en Melilla en het vasteland van Spanje (en andere Schengenstaten). Doorreizen vanuit Ceuta naar de rest van Schengen gaat daarom enkel gecontroleerd. Spanje rapporteert, ondersteund door Frontex, dat niemand van deze migranten verder is gereisd naar het Spaanse vasteland of naar andere

kst-32317-1020
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2026

lidstaten in de Europese Unie. De Europese Commissie heeft onder meer Frontex beschikbaar gesteld om, indien Spanje dat nodig achtte en zou verzoeken, Spanje additioneel te ondersteunen. Daarnaast organiseerde de Europese Commissie mede op verzoek van Nederland op zaterdag 1 augustus jl. een crisisberaad (IPCR) om alle EU-lidstaten te informeren over de ontwikkelingen en gezamenlijke operationele stappen te identificeren en gecoördineerd EU-optreden te bevorderen. In dit overleg hebben Spanje, de Europese Commissie en Frontex uitleg gegeven over de actuele situatie.

Het kabinet heeft, in afstemming met andere lidstaten, geëist dat er snel en adequaat gehandeld zou worden in deze crisissituatie. Spanje moest direct de buitengrens van Europa versterken en alles richten op de terugkeer van de irreguliere migranten om daarmee risico's op secundaire migratie tegen te gaan. Spanje heeft daarmee in lijn de buitengrenzen versterkt, onder andere met een drijvende barrière, en is gestart met de grootschalige terugkeer. Spanje moet deze inzet blijven continueren. Nederland zal bij de informele JBZ-raad daarom erop aandringen dat Spanje alles op alles blijft zetten om ook de nog niet teruggekeerde irreguliere migranten terug te laten keren naar Marokko en de buitengrens verder te versterken zodat er geen aanzuigende werking ontstaat voor anderen die ook irregulier naar Spanje willen komen. Met de nu gepleegde inzet lijkt het Schengengebied niet geschonden. Het is van belang dat Frontex het aantal mensen dat daadwerkelijk is teruggekeerd verifieert en ook de situatie aan de grens blijft monitoren en hierover rapporteert. Het kabinet zal daarom tijdens de informele JBZ-raad hier nadrukkelijk om vragen, en hier uw Kamer van op de hoogte stellen via het verslag van de informele JBZ-raad. Het is evident de Nederland haar eigen grenzen bewaakt. In Nederland voert daarom de Koninklijke Marechaussee (KMar) te allen tijde informatie- en risicogestuurde grenscontroles op de luchthavens uit en zijn er politiecontroles bij de binnengrens. Op basis daarvan worden specifieke vluchten met een hoger risico op irreguliere migratie gecontroleerd en wordt er risicogestuurd opgetreden bij de binnengrens. Indien de situatie daartoe aanleiding geeft, kunnen verscherpte controles aan de Nederlandse grens door de Koninklijke Marechaussee worden uitgevoerd. Mochten er in Nederland asielzoekers worden aangetroffen die zijn aangekomen in Ceuta, worden deze personen overgedragen aan Spanje conform de afspraken in de Asiel en Migratiebeheer Verordening (AMbV), zodat Nederland geen extra druk op ons asielstelsel krijgt door de situatie in Ceuta. De ervaring van de afgelopen jaren is dat Spanje dergelijke overdrachten altijd in lijn met de AMbV uitvoert.

De ontstane situatie in Ceuta vraagt om een grondig onderzoek en evaluatie naar de oorzaken en de tekortkomingen door de Europese Commissie zodat duidelijk wordt hoe deze situatie heeft kunnen ontstaan. Het kabinet benadrukt dat het cruciaal is dat Spanje, in samenwerking met Marokko en ondersteund door de Europese Commissie, beziet hoe de buitengrens bij Ceuta versterkt kan worden en hoe dit in de toekomst voorkomen kan worden. De Commissie moet, als hoeder van de verdragen, hierin een leidende rol hebben en rapporteren aan de lidstaten over de uitkomsten van deze evaluatie. Het kabinet zal tijdens de informele JBZ-raad hierop aandringen. Bij het verslag over de informele JBZ-raad zal uw Kamer over bovenstaande punten opnieuw worden geïnformeerd.

Het kabinet heeft als reactie op de ontwikkelingen meerdere stappen gezet. Nederland heeft op vrijdagochtend 31 juli jl. direct contact opgenomen met de de Minister van Buitenlandse Zaken van Spanje, Minister van Buitenlandse Zaken van Marokko en de Eurocommissaris

van Binnenlandse Zaken en hen opgeroepen tot snel en effectief optreden en, waar nodig, een gecoördineerde EU-aanpak. Daarnaast heeft Nederland op zaterdagochtend 1 augustus jl. samen met 21 andere EU-lidstaten[1] een brief gestuurd aan de Europese Commissie, het Iers Voorzitterschap van de Europese Raad en de Voorzitter van de Europese Raad, om zorg uit te spreken over het gevoerde beleid door Spanje en de ontstane situatie en om nogmaals het belang van een acute en gecoördineerde EU-aanpak in zake Ceuta te benadrukken. Nederland en de andere ondertekenaars roepen in de brief alle lidstaten op tot het nemen van de noodzakelijke maatregelen, overeenkomstig het Unierecht en de Schengengrenscode, om de openbare orde te waarborgen en eventuele risico's op secundaire bewegingen te ondervangen. Verder heeft Nederland met de andere ondertekenaars verzocht om een gecoördineerde EU-aanpak om irreguliere migratie, mensensmokkel, instrumentalisering van migranten en hybride dreigingen tegen te gaan en zo de EU weerbaarder te maken. Ook werd in de brief opgeroepen tot een extra informele JBZ-raad, deze vindt nu op dinsdag 4 augustus plaats.

De situatie in Ceuta benadrukt opnieuw dat het beschermen en handhaven van de buitengrens van Europa van groot belang is. Nederland blijft daarom ook steun toezeggen aan lidstaten die hulp nodig hebben om hun buitengrenzen te versterken. Nederland heeft daarom ook in de IPCR hier aandacht voor gevraagd en het kabinet zal zich nog sterker blijven inzetten in de EU voor adequate bescherming van de buitengrenzen om dit in de toekomst te voorkomen. De EU moet in onderlinge solidariteit blijven investeren in het versterken van de buitengrenzen, het tegengaan van irreguliere migratie en de terugkeer van vertrekplichtige migranten. Effectief buitengrensbeheer, inclusief screening, door de volledige en consequente implementatie van de Schengengrenscode, is voor de EU noodzakelijk om te kunnen controleren en besluiten wie er de EU binnenkomt. Een stevige Schengengovernance, met een duidelijke toezichthoudende rol voor de Europese Commissie als hoeder van de Verdragen, is daarbij onmisbaar. Tegelijkertijd vraagt het ook, meer dan voorheen, dat lidstaten de aanbevelingen uit de Schengenevaluaties opvolgen om hun implementatie te versterken. Ook pleit het kabinet onverminderd voor het transparant maken en open bespreken van de tekortkomingen en het bespreken hiervan tijdens de Schengenraad. Dit draagt bij eraan bij dat lidstaten spoedig verbeterslagen maken en biedt de mogelijkheid voor lidstaten om waar nodig elkaar te kunnen ondersteunen. Om irreguliere migratie richting de EU minder aantrekkelijk te maken en weerbaar te zijn als EU, is het verder noodzakelijk dat er een sterk EU-intern asiel- en migratiesysteem staat en dat de EU effectief samenwerkt met landen buiten de EU. Het kabinet onderstreept daarom het belang van de volledige implementatie van het Asiel- en Migratiepact en de terugkeerverordening (zodra deze van kracht wordt), en het versterken en bestendigen van partnerschappen met landen buiten de EU. De langetermijnvisie van het kabinet is dat asielaanvragen buiten Europa kunnen worden ingediend en afgehandeld. Het kabinet zet zich daarom doorlopend in voor het verder brengen en operationaliseren van innovatieve oplossingen waaronder de terugkeerhub.

Zoals hierboven aangegeven is de situatie in Ceuta een ongekende schending van de integriteit van de buitengrens van Europa en alles moet erop gericht zijn om dat te voorkomen.

---

[1] De brief werd ondertekend door: België, Bulgarije, Cyprus, Denenmarken, Duitsland, Estland, Finland, Griekenland, Hongarije, Italië, Kroatië, Letland, Litouwen, Malta, Nederland, Oostenrijk, Polen, Roemenië, Slovenië, Slowakije, Tsjechië, Zweden

Het kabinet blijft de ontwikkelingen bij Ceuta, de algemene situatie ten aanzien van EU de buitengrens en de korte- en langetermijnreactie nauwlettend volgen. Uw Kamer wordt hierover, voor het einde van deze week, geïnformeerd, via het verslag van de aankomende informele JBZ-raad van 4 augustus aanstaande.

De Minister van Asiel en Migratie,
G. van den Brink